

**Kuntien tilanne ja
tarpeet:
elinvoima ja
työllisyys heti sekä
pandemian jälkeen**

Kuntien tilanne ja tarpeet

- Kuntien verotulot ovat alentuneet heikentyneen työllisyyden ja yritysten myynnin äkillisen laskun johdosta
- Kuntien yritysneuvojat toimivat tehostetusti yritysten kanssa tukeakseen yrityksiä toiminnan sopeuttamisessa ja akuuttiin kriisiin tarjolla olevien rahoitusinstrumenttien hyödyntämisessä
- Neuvonnan ohella kunnat ovat antaneet kunnan tiloissa toimiville yrityksille vuokrahelpotusta ja lisämaksuaikaa, sekä myöntäneet pienlainoja ja avustuksia sekä hakeneet yhteistyössä ratkaisuja hankintasopimusten soveltamiseen poikkeuksellisessa tilanteessa.
- Matkailuelinkeinoista erityisen riippuvaiset paikkakunnat ovat vaikeuksissa.
- Tapahtumien peruuntuminen heikentää palveluyritysten toimintaa. Tällä on paitsi paikallisesti merkittäviä, myös laajoja aluetaloudellisia vaikutuksia.
- Kunnat eivät pysty järjestämään velvoitetyöllistämistä poikkeusolojen aikana
- Kriisin aiheuttama työttömyyden kasvu ja TE-toimistojen voimavarojen keskittyminen työttömyyden alkuun uhkaavat kääntää pitkäaikaistyöttömyyden nousuun.
- Työttömien aktivointiaste on merkittävästi laskenut TE-toimistojen työruuhkan takia.
- Kausityöntekijät ja maatalouden työvoima – akuutti pula, tarve pikaisille toimenpiteille.
- Erilaisissa kehittämishankkeissa korona on aiheuttanut suunniteltujen toimien siirtymistä ja peruuntumista sekä tarpeen päivittää suunnitelmia: tarvitaan joustoa rahoittajalta – kunta voi olla joko toteuttajan tai rahoittajan roolissa.
- Maakuntien liitot ovat käynnistäneet kohdennettuja rahoitushakuja kriisistä selviämiseen sekä kansallisella että EU-rahoituksella.

Paluu ”normaaliin” 1/2:

- Kuntien kannalta keskeistä on, että liiketoiminnan volyyymi palautuu mahdollisimman nopeasti ”normaalille” tasolle kriisin jälkeen, mikä edellyttää kriisin pitkittyessä hallitukselta uusia yritystoimintaa tukevia ja kehittäviä toimia. Yritystoiminnan ja työn muotojen uudistumisen välttämättömyys.
- Rakennerahastohankkeita on myös pystyttävä kohdentamaan uudelleen koronakriisin aiheuttama poikkeuksellinen tilanne huomioiden: tukia kohdistettava erityisesti yritysten toimintaedellytyksiä tukeviin kehittämishankkeisiin sekä kuntien toimintaa tukeviin toimiin ja investointeihin. Myös ylläpitäviä toimintoja tulisi poikkeuksellisesti rahoittaa (mm. konkurssien välttämiseksi).
- Pitkäaikaistyöttömyyden uhkan katkaiseminen edellyttää työllisyyskokeiluiden yhteydessä luotujen nopean puuttumisen toimintamallien käyttöön ottoa ja osaamisen kehittämisen tiivistä kytkentää työllisyyspalveluihin, ensimmäinen vaihe tässä olisi kuntien pääsy URA-järjestelmään
- Elinkeinotoimintaa tukevien liikennehankkeiden (sis. maaseudun laajakaista) toteutusta on kiirehdittävä varmistuen mahdollisimman laaja EU-rahoituksen hyödyntäminen näissä hankkeissa.

Paluu ”normaaliin” 2/2:

- Tarve on, että valtio turvaa erilaisten yleisötapahtumien jatkuvuuden joillakin tukitoimilla (taustaksi: esim. Seinäjoella menetyksiksi arvioitu 30 Me, Savonlinna 100 Me, konkurssien välttäminen) + paikallisesti merkittävien tapahtumien järjestäjien toiminnan turvaaminen kriisin yli
- Tarve valtion tukea kuntapohjaisia elinkeinoyhtiöitä asiantuntija-avun takaamiseksi yrityksille ja niiden koronakriisistä selviytymiseksi
- Kolmannen sektorin tukeminen tulorahoituksen pysähtyessä

Mitä Kuntaliitto voi tehdä?

- Kuntaliitto jatkaa toimintaa yksinyrittäjien tuen mahdollisimman pikaisen jakamisen mahdollistamiseksi
- Vaikutetaan aluekehitysrahoituksen joustavaan kohdentamiseen korona-erityshuomioiden, tuodaan esille jouston tarpeet kuntarahoitusosuuksien ja maksukäytäntöjen osalta
- Tukee kuntien valmistautumista työllisyyden kuntakokeilun käynnistämiseksi ja uusien toimintamallien kehittämiseksi osana kokeilua
- Kuntaliitto jakaa hyviä käytäntöjä erilaisista kunnissa toteutetuista ratkaisuista mm. kuntouttava työtoiminta etänä.
- Poikkeustilanteessa rakentuneiden uusien ratkaisujen ja työkalujen jakaminen ja jatkaminen – onko esteitä hyväksi havaitulle toiminnalle?
- Säännölliset webcast-lähetykset eri teemoissa (esim. Työllisyystiistai ja MaaseutuLIVE)
- Tukee jatkotyötä eri verkostojen kanssa, jatkuva yhteydenpidon kehittäminen, joustavampien työskentelytapojen hyödyntäminen.

Keskustelunavauksia

- Avataan kuntien TYP-palveluille pääsy näissä poikkeusoloissa rajoitetusti URA-asiakastietojärjestelmään.
- Annetaan kunnille mahdollisuus tehdä asiakkaan kanssa itsenäisemmin työllistymissuunnitelmia korvaavia suunnitelmia (aktivointi-, monialaiset- ja kotouttamissuunnitelmat).
- Koronakriisi on osoittanut kuntien yritysneuvonnan merkityksen yritysten sopeutumistoimien tukemisessa ja erilaisten yritystukien hyödyntämisen ohjauksessa. Tulisiko yrityskehitysorganisaatioiden keskinäistä suhdetta ja yhteistyötä kehittää kokemusten pohjalta?
- Tulisiko valtion käynnistää yhteistyössä esim. Kuntaliiton ja maakuntien liittojen kanssa selvitys koronaviruspandemian vaikutuksista aluetalouteen sekä -elinkeinorakenteeseen (väliaikaiset/pitkäaikaiset /pysyvät vaikutukset)
- Sopimuksellisuuden kehittäminen keinona eri kuntatyyppien tarpeiden mukaisessa kehittämistoimien suuntaamisessa osana valtion ja maakuntien liittojen välisiä aluekehittämisen keskusteluja jo syksyllä 2020 -> valtion rahoituksen osalta tarvitaan kohdennetumpia toimia erityyppisille kunnille.

Lisäresursseista

- Maakuntien liitot ovat avanneet maaliskuussa 2020 kohdennettuja rahoitushakuja sekä kansallisella kehittämisrahoituksella että liittojen omilla määrärahoilla. Liitoille yhteensä osoitetun määrärahan suuruus on tänä vuonna ainoastaan 5 milj. euroa. Tarve lisätä alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukemiseen tarkoitettuja kansallisia määrärahoja joustavien ja nopeasti käynnistettävien kuntien elinkeinojen kehittämistä tukevien hankkeiden rahoittamiseksi.
- Lisätään määrärahoja jatkuvan oppimisen hankkeisiin, joilla vastataan nopeasti työelämän osaamistarpeiden muutoksiin sekä tuetaan työllisyyden kuntakokeilun tavoitteita ja alueellisten toimintamallien kehittämistä.
- Tarvitaan erityinen rahoitusinstrumentti Business Finlandille yrityshautomojen –ja kiihdyttämöjen tukemiseen.